O‘zbekiston
Metama’lumot
Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi

Ishlab chiqilgan sana: 01.01.2020 yil
Oxirgi yangilangan sana: 23.09.2021 yil

0. Asoslar

0.1 Qonuniy asoslar

0.1.1 Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish uchun javobgarlik

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Davlat statistika qo‘mitasi 2021-yil 11-avgustda qabul qilingan “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga muvofiq mustaqil ravishda o‘z faoliyatini yuritadi.

Ushbu Qonunning rasmiy statistika sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi. Qonunning amal qilishi rasmiy statistikani tayyorlovchilarga va undan foydalanuvchilarga, respondentlarga hamda ma’muriy ma’lumotlarni yetkazib beruvchilarga, shuningdek ular o‘rtasida yuzaga keladigan, rasmiy statistikani tayyorlash, tarqatish va muvofiqlashtirish bilan bog‘liq bo‘lgan munosabatlarga nisbatan tatbiq etiladi.

2017-yil 2-sentyabrda tasdiqlangan va Davlat statistika qo‘mitasining vakolatlari, funktsiyalari va tarkibini aniqlab beradigan “O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risida Nizom”ga muvofiq Davlat statistika qo‘mitasi milliy statistika tizimini muvofiqlashtirish, monitoring va nazorat qilishga mas’ul, shuningdek ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash, tahlil qilish va tarqatish bo‘yicha asosiy organ bo‘lib hisoblanadi. Shu bilan birga, xalqaro standartlarga mos yagona statistika uslubiyati bilan ta’minlash vazifalarini bajaradi.

Rasmiy statistika to‘g‘risidagi Qonunning 14-moddasiga muvofiq davlat statistika organlari quyidagi huquqlarga ega:

- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuvi shakllarini olish va statistika kuzatuvi ma’lumotlaridan statistika maqsadlarida foydalanish;
- statistik birliklar faoliyatining statistika kuzatuvlarini o‘tkazish va olingan birlamchi ma’lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish;
- jismoniy shaxs bo‘lgan respondentlarni statistika kuzatuvlarida ishtirok etganligi uchun rag‘batlantirishni amalga oshirish;
- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, shuningdek boshqa tashkilotlardan statistika dasturlarini bajarish uchun zarur bo‘lgan axborotni so‘rash hamda olish;
- rasmiy statistikani tayyorlash uchun zarur bo‘lgan statistika ma’lumotlarini yig‘ishga jismoniy va yuridik shaxslarni qonunchilikka muvofiq shartnoma asosida jalb etish;
- statistika ma’lumotlarini yig‘ish, ularga ishlov berish, ularni umumlashtirish, tahlil qilish, tarqatish va saqlashning zamonaviy usullari va vositalaridan foydalanish hamda ularni milliy statistika tizimiga joriy etish;

- statistika ma’lumotlarini taqdim etish bilan bog‘liq qoidabuzarliklar aniqlangan taqdirda, ularni bartaraf etish haqida ko‘rsatmalar berish va statistika ma’lumotlariga tegishli tuzatishlar kiritish;
- statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzgan mansabdor shaxslarga nisbatan ma’muriy jazo choralarini qonunga muvofiq o‘z vakolatlari doirasida qo‘llash.

2017-yil 12-sentyabrdagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining F-5054-son farmoyishiga muvofiq, mamlakatdagi iqtisodiy va moliyaviy ma’lumotlar Xalqaro Valyuta Fondining kengaytirilgan umumiy ma’lumotlar tarqatish tizimi (k-MTUT)ga to‘g‘ri kelishi va uning doirasida muvofiqlashtirilishi kerak.

0.1.2 Ma’lumot ishlab chiqaruvchi tashkilotlar o‘rtasida ma’lumotlar almashinuvi va muvofiqlashtirish

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 11-moddasiga asosan rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma’lumotlarini ishlab chiqishda xalqaro darajada tavsiya etiladigan tushunchalarga, tasniflarga va uslubiyatga amal qiladi.

Vakolatli davlat organi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining faoliyatini statistika dasturlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma’lumotlarini tayyorlash uslubiyatini o‘z vakolatlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining statistika uslubiyatlarida xalqaro tavsiyalarga nomuvofiqlik aniqlangan taqdirda vakolatli davlat organi statistika uslubiyatlari auditi yakunlariga ko‘ra ushbu tayyorlovchilarga ijro etilishi majburiy bo‘lgan taqdimnomalar kiritish huquqiga ega.

Milliy statistika tizimiga kiruvchi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilari tomonidan statistika ma’lumotlarini shakllantirish va vakolatli davlat organi bilan axborot almashinuvini ta’minlash uchun mas’ul bo‘lgan bo‘linmalar tashkil etiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar hamda ma’muriy ma’lumotlarni yetkazib beruvchilar o‘zlarida mavjud bo‘lgan statistika ma’lumotlarini va (yoki) ma’muriy ma’lumotlarni vakolatli davlat organiga statistika dasturlarida belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etadi.

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 10-moddasiga asosan, Statistika kengashi vakolatli davlat organi huzuridagi rasmiy statistikaning rivojlantirilishi, faoliyat ko‘rsatishi va muvofiqlashtirilishi masalalari bo‘yicha kollegial maslahat organidir.

Statistika kengashining tarkibi davlat boshqaruvi organlarining, ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining, nodavlat notijorat tashkilotlarining vakillari, shuningdek statistika bo‘yicha milliy ekspertlar orasidan tuziladi.

0.1.3 Respondentlar individual ma’lumotlarining maxfiyligi

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 27-moddasiga asosan, rasmiy statistikani tayyorlovchilar tasarrufidagi mavjud individual ma’lumotlardan faqat statistika maqsadlarida, jamlanma statistika ma’lumotlarini shakllantirish uchun foydalaniladi.

Davlat organlari, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari va boshqa tashkilotlar, shu jumladan xalqaro tashkilotlar tomonidan individual ma’lumotlardan tergov, nazorat qilish, sud

muhokamasi, ma'muriy qarorlar qabul qilish maqsadida yoki jismoniy va yuridik shaxslarga yoki uy xo'jaliklariga taalluqli boshqa maqsadlarda foydalanilishi mumkin emas.

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi to'g'risida Nizomda, Davlat statistika qo'mitasi yuridik va jismoniy shaxslarning, shu jumladan, yakka tartibdagi tadbirkorlar faoliyatining statistika kuzatuvlarini olib borish va olingan ma'lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish huquqiga ega ekanligi hamda olingan statistik ma'lumotlarning maxfiyligini va davlat sirlariga ega bo'lgan statistik ma'lumotlarning himoya qilinishini ta'minlashi belgilab qo'yilgan.

Davlat statistika qo'mitasi xodimlari axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik printsiplariga rioya qilishlari, o'zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday individual ma'lumotlarni oshkor qilmasliklari kerak.

Ularni lavozimga tayinlash paytida majburiyatlari haqida ma'lumot beriladi. Davlat statistika qo'mitasining har bir xodimi ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini o'z ichiga olgan shartnomaga qo'l qo'yishi shart.

0.1.4 Statistik hisobotlarni taqdim etish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 14-moddasiga asosan, davlat statistika organlari davlat va xo'jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuvi shakllarini olish huquqiga ega. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksining 215-moddasiga muvofiq mansabdor shaxslarning statistika kuzatuvini olib borish uchun zarur bo'lgan hisobot va boshqa ma'lumotlarni taqdim etmaslikda ifodalangan statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzishi, hisobot ma'lumotlarini buzib ko'rsatishi yoki hisobotlarni taqdim etish muddatlarini buzishi bazaviy hisoblash miqdorining yetti baravaridan o'n baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo'ladi.

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 16-moddasiga asosan, Statistika dasturlariga binoan statistika kuzatuvlarini o'tkazish chog'ida respondentlar rasmiy statistikani tayyorlovchilarga ishonchli va to'liq ma'lumotlarni rasmiy statistikani tayyorlovchi tomonidan belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etishi shart.

0.2 Resurslar

0.2.1 Kadrlar, moddiy-texnika bazasi, kompyuter vositalari va moliyalashtirish

Ishlab chiqaruvchilar narxlari statistikasi ma'lumotlarini shakllantirish bo'yicha Markaziy apparatda 5 nafar xodim, hududiy statistika boshqarmalarining narx statistikasi bo'limlarida 1-2 nafar xodimlar shug'ullanadi.

Ishlab chiqaruvchilar narxlari statistikasi ma'lumotlarini shakllantirish bo'yicha belgilangan vazifalarni amalga oshirishda xodimlar soni yetarli darajada.

Barcha hodimlar oliy ma'lumotga ega bo'lib, har 2 yilda kamida 1 marta Davlat statistika qo'mitasining Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti o'quv kurslarida o'z malakalarini oshiradilar.

Har bir ish o'rni lokal tarmoqqa ulangan shaxsiy kompyuterlar bilan ta'minlangan.

Dasturiy ta'minotlar bevosita Davlat statistika qo'mitasining o'zida ishlab chiqilgan bo'lib, zarurat tug'ilganda kelgusida amalga oshirilishi mumkin bo'lgan topshiriqlarni bajarishda dasturiy ta'minotni yangilash va unga qo'shimchalar kiritish imkoni beradi.

Davlat statistika ishlari dasturida belgilangan Ishlab chiqaruvchilar narxlari statistikasiga oid vazifalarni amalga oshirishda ajratilayotgan moddiy resurlar yetarli darajada.

1. Beg'arazlik

1.1 Kasbiy mahorat

1.1.1 Statistikaning xolisligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunining 6-moddasiga asosan, rasmiy statistikasining asosiy printsiplari, jumladan beg'arazlik va xolislik hisoblanadi.

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunining 13-moddasiga asosan, Davlat organlari, boshqa tashkilotlar va ularning mansabdor shaxslari davlat statistika organlarining ushbu Qonunga muvofiq amalga oshirilayotgan faoliyatiga aralashishga haqli emas.

Hududiy statistika boshqarmalari, tumanlarning (shaharlarning) statistika bo'limlari mahalliy davlat hokimiyati organlaridan mustaqil bo'lib, bevosita vakolatli davlat organiga bo'ysunadi.

Mazkur statistik ma'lumotni ishlab chiqishda boshqa davlat organlarining aralashishiga yo'l qo'yilmagan va kasbiy mustaqillik to'liq ta'minlangan.

Kadrlarni tanlab olish va ularni yuqori lavozimlarga tayinlashda, ularning statistika sohasida tajribasi va kasbiy malakasi e'tiborga olinadi. Boshqarma xodimlari malakasini oshirish Davlat statistika qo'mitasi huzuridagi Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti tomonidan tashkil etiladigan o'quv kurslarida hamda xalqaro tashkilotlar tomonidan tashkil etiladigan o'quv kurslari, o'quv-amaliy seminarlarda ishtirokini ta'minlash orqali ta'minlanadi. Boshqarma xodimlari Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutida tashkil etilgan o'quv kurslarida ma'ruzalar bilan ishtirok etadi. Ommaviy axborot vositalarida Boshqarma xodimlarining ilmiy maqolalarini e'lon qilib borish tashkil etilgan.

1.1.2 Manbalar, uslublar va tarqatish usullarini tanlash

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 33-moddasiga muvofiq:

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini doimiy asosda baholab boradi. Sifat kafolatini ta'minlash uchun rasmiy statistika rasmiy statistikaning qamrovi, tushunchalari, statistik birliklari va tasniflariga taalluqli umumiy prinsiplar hamda usullar asosida tayyorlanadi va tarqatiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini yaxshilash maqsadida ma'lumotlarni tahlil etish va tahrir qilish, turli manbalardan olingan ma'lumotlarni birlashtirish, ma'lumotlarni statistika maqsadlarida bir-biriga bog'lashni va solishtirishni amalga oshirish hamda baholashning statistik usullaridan foydalanish huquqiga ega.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar tayyorlash jarayonida foydalaniladigan manbalar va usullarni, shuningdek yakuniy ma'lumotlar to'plamlarini hujjatlashtirib boradi. Rasmiy statistikadan foydalanuvchilar statistika ma'lumotlarining manbalari va ularni tayyorlash

usullari hamda rasmiy statistika ma’lumotlarining sifati to‘g‘risida metama’lumotlar yordamida xabardor qilinadi.

1.1.3 Statistik ma’lumotlarni noto‘g‘ri talqin qilish yoki undan noto‘g‘ri foydalanish bo‘yicha sharh

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risidagi Nizomda (15-band) Davlat statistika qo‘mitasi rasmiy statistik ma’lumotlardan noto‘g‘ri foydalanish va talqin qilish holatlarini ko‘rib chiqish hamda ular bo‘yicha tushuntirishlar berish huquqiga ega ekanligi belgilab qo‘yilgan.

Unga ko‘ra, Davlat statistika qo‘mitasi statistik ma’lumotlarni noto‘g‘ri talqin qilish va statistik ma’lumotlardan noto‘g‘ri foydalanilganda o‘z izohini berishi mumkin.

1.2 Shaffoflik

1.2.1 Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish qoidalari va tartibining oshkoraligi

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 6-moddasiga binoan, rasmiy statistikaning asosiy printsiplari tushunarlilik va shaffoflik. Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish bo‘yicha shartlar O‘zbekiston Respublikasining statistikaga oid qonun hujjatlarida keltirilgan. Ushbu qonunchilik choralari veb-saytga joylashtirilgan va jamoatchilikni ular bilan tanishish imkoniyati mavjud. “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonun va statistik ma’lumotlarni ishlab chiqish va tarqatish muddatlari aniq ko‘rsatilgan statistika dasturi Qo‘mita rasmiy veb-saytiga (www.stat.uz) joylashtirilgan. Qonun Oliy Majlis byulletenida, normativ-huquqiy hujjatlar bazasi (norma), shuningdek Adliya vazirligining www.lex.uz manzilida joylashgan ma’lumotlar bazasida ham mavjud. Statistik ma’lumotlarni shakllantirish uchun respondentlar tomonidan taqdim etiladigan statistika hisoboti shakllari Qo‘mita rasmiy veb-saytida foydalanuvchilar uchun oldindan e’lon qilinadi.

1.2.2 Hukumatning statistik ma’lumotlar e’lon qilinishidan oldin ko‘rishning ichki imkoniyati

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Hukumat Davlat statistika qo‘mitasi tomonidan tayyorlangan statistik ma’lumotlarni ularni e’lon qilish vaqtidan oldin ko‘rish imkoniyatiga ega emas. Statistik ma’lumotlarni tarqatishda davlat statistika organlari mustaqildir. Davlat organlarining aralashuviga yo‘l qo‘yilmaydi (“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 13-moddasi). Faqat Qo‘mita raisi, uning o‘rinbosarlari va mas’ul xodimlar statistik ma’lumotlar e’lon qilinishidan oldin ularni ko‘ra oladi.

1.2.3 Statistik ma’lumotlarning atributlari (belgilari)

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Jamoatchilikka e'lon qilinayotgan bosma statistik nashrlar, axborotnomalar, ommaviy axborot vositalarida berilayotgan ma'lumotlarning Davlat statistika qo'mitasi tomonidan ishlab chiqilganligi uning logotipi va izohlari orqali aniq belgilanadi.

1.2.4 Uslubiyatlar, ma'lumotlar manbasi va statistik usullardagi asosiy o'zgarishlar haqida oldindan xabardor qilish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Yangi uslubiyatga o'tishdan, mavjud uslubiyatlar va usullarga sezilarli o'zgartirishlar kiritishdan oldin Davlat statistika qo'mitasi jamoatchilikni oldindan xabardor qiladi. Davlat statistika qo'mitasi o'z rasmiy veb-saytida foydalanuvchilarni qanday o'zgarishlar kutayotganini tushuntiruvchi tegishli uslubiy ko'rsatmalarni joylashtiradi. Maqolalar, yangiliklar va matbuot anjumanlarida kutilayotgan o'zgarishlar jamoatchilikka yetkaziladi.

1.3. Axloq me'yorlari

1.3.1 Xodimlarning axloq me'yorlari bo'yicha ko'rsatmalar

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Davlat statistika qo'mitasi xodimlari uchun Odob-axloq qoidalari tasdiqlangan. Ular axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik printsipiga rioya qilishlari, o'zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday ma'lumotlarni oshkor qilmasligi kerak. Ular lavozimga tayinlanayotganda ushbu majburiyatlar haqida tushuntirishlar beriladi. Davlat statistika qo'mitasi xodimi individual ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini olgan shartnoma tuzishi shart.

2. Uslubiyat

2.1 Konseptsiya va tushunchalar

2.1.1 Konseptsiya va tushunchalar

Tashish va aloqa xizmatlari ta'riflari indeksidan –transport va aloqa xizmatlari sohasidagi inflyatsion jarayonlarni baholashda, indeks deflyatorlarini aniqlashda, turli xildagi iqtisodiy hisob-kitoblarda va makro darajadagi prognozlashtirish ishllarida foydalaniladi.

Tashish va aloqa xizmatlari ta'riflari kuzatuvi va hisob-kitoblari XVJ ekspertlari tavsiyalari - "Ishlab chiqaruvchilarning narxlari indeksi bo'yicha qo'llanma: nazariya va amaliyot" va milliy hisoblar tizimida narxlar hamda xajmlar ko'rsatkichlari qo'llanmasining (Yevrostat 2001 yil) xizmatlar ishlab chiqaruvchilarning ta'riflari indeksini shakllantirish qismidagi tavsiyalari asosida ishlab chiqilgan O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining 2018 yil 26 sentabrdagi 16-son Qarori bilan tasdiqlangan "Tashish va aloqa xizmatlari ta'riflari narxlari indeksini hisoblash bo'yicha uslubiy nizom" asosida shakllantiriladi.

2.2 Statistik qamrov

2.2.1 Statistik qamrov

2.2.1.1 Ma’lumotlarning statistik qamrovi

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksini shakllantirishda NACE rev.2. asosida ishlab chiqilgan Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichiga muvofiq (IFUT-2) asosiy iqtisodiy faoliyat turlari H. “Tashish va saqlash” ва J. “Axborot va aloqa” seksiyalariga taalluqli bo‘lgan korxonalar kuzatuvga qamrab olinadi.

2.2.1.2 Statistik qamrovdan istisnolar

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksiga o‘z iste’moli uchun ko‘rsatilgan tashish va aloqa xizmatlari, noqonuniy xizmat ko‘rsatishlar, o‘z yakuniy iste’moli uchun muayyan xizmatlarni ishlab chiqarish, o‘z jamg‘armasini to‘plash va noqonuniy bozor xizmatlarini sotish bo‘yicha xizmatlar kiritilmaydi.

2.2.1.3 Aniqlanmagan faoliyat

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari kuzatuviga ishchilar soni 25 nafardan kam bo‘lgan korxonalar bilan o‘zaro kelishilgan holda va ixtiyoriy ravishda jalb qilinadilar.

2.3 Tasniflash/sektorlar bo‘yicha taqsimlash

2.3.1 Tasniflash/sektorlar bo‘yicha taqsimlash

2016 yilga qadar Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksini shakllantirishda milliy tasniflagichdan foydalanilgan bo‘lib, 2016 yilning yanvar oyidan e’tiboran O‘zbekiston Respublikasining Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichiga (IFUT, 2-tahrir) muvofiq Tashish va aloqa xizmatlari faoliyat turlari bo‘yicha hisoblanmoqda.

Xizmatlarni tasniflashda CPA2008-Statistical classification of products by activity in the European Economic Community (KPYeS 2008 - Yevropa iqtisodiy hamjamiyatidagi faoliyat bo‘yicha xizmatlarning statistik tasniflagichi) asosida O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha tovarlarning (tovarlar, ishlar, xizmatlar) statistik klassifikatoridan foydalaniladi.

2.4 Hisobga olish asoslari

2.4.1 Baholash

Oqimlarni ro‘yxatga olishda foydalaniladigan baxolash qoidalari umumiy hisobda SNS-2008 talablariga mos keladi. Xizmatni (Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari salmoq vaznlari uchun) va xizmat tarifi narxini aniqlashda foydalaniladigan baholash qoidasi xizmat ko‘rsatuvchilar tariflariga asoslanadi. QQS, aksiz solig‘i va subsidiyalari inobatga olinmaydi.

2.4.2 Hisobga olish asosi

Korxonalar har oyda hisobot davrida koʻrsatilgan xizmatlar boʻyicha operatsiyalar toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni hisobot oyining 18 kunidan kechiktirmay taqdim etadilar. Shu davrda koʻrsatilgan xizmatlar narxlari hisobga olinadi.

2.4.3 Yalpi/sof koʻrsatkichlarni hisoblash tartib-taomillari

Alohida turdagi xizmatlar va faoliyat turlari boʻyicha Tashish va aloqa xizmatlari taʼriflari indeksini hisoblash tartibi "faoliyatning aniq turlari" tamoyillariga muvofiq amalga oshiriladi (tegishli faoliyat turiga mansub xizmatlar boʻyicha).

3. Aniqlilik va ishonchlilik

3.1 Birlamchi maʼlumotlar

3.1.1 Birlamchi maʼlumotlarni yigʻish asoslari

Maʼlumotlarni toʻplash uchun har oy elektron maʼlumotlar bazasi shakllantiriladi. Maʼlumotlarni yigʻish dasturlarini batafsil tavsiflash uchun maʼlumotlar manbalari tahlil qilinadi.

Korxonalarning tanlanma statistik kuzatuvlarini amalga oshirishda birlashtirilgan hamda doimiy ravishda Vazirlar Mahkamasining 2012 yil 25 sentabrdagi "Korxonalar va tashkilotlarning yagona davlat registri toʻgʻrisidagi nizomni tasdiqlash toʻgʻrisida"gi №274-son Qaroriga muvofiq faoliyat yuritadigan korxona va tashkilotlarning yagona davlat registri asos boʻlib hisoblanadi.

3.1.2 Birlamchi maʼlumotlarning taʼrifi, qamrovi, tasniflari, baholanishi va hisobga olish davri

Birlamchi maʼlumotlar hisobga olish paytidagi manba bilan moslashtiriladi.

3.1.3 Birlamchi maʼlumotlarning oʻz vaqtida tayyor boʻlishi

Tashish va aloqa xizmatlari taʼriflari boʻyicha dastlabki maʼlumotlarni toʻplashning davriyligi va oʻz vaqtida oʻtkazilishi ishlab chiqaruvchilar narxlari statistikasi toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni tarqatish tizimida taqdim etilgan talablarga muvofiq Tashish va aloqa xizmatlari toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni shakllantirish imkonini beradi. Tayanch korxonalar (respondentlar) hisobot topshirish tartibida belgilangan davriylik boʻyicha ogohlantirilganlar. Hisobot topshiruvchi korxonalar roʻyxatiga kiritilgan tashkilotlar hisobot taqdim etish muddatlari toʻgʻrisida yozma ravishda ogohlantiriladi.

3.2 Birlamchi maʼlumotlarni baholash

3.2.1 Birlamchi maʼlumotlarni baholash

Nisbiy narxlar va ularning ekstremal qiymatlari toʻgʻrisidagi maʼlumotlar doimiy ravishda tekshiriladi. Aynan oʻxshash va bir xil tavsifga ega xizmatlar tariflari taxlil qilinadi va boshqa

xizmat ko’rsatuvchilar tariflari bilan taqqoslanadi. Agar haddan ziyod tarif narxi ko‘rsatkichlari aniqlangan xolatlarda masalani aniqlashtirish maqsadida bevosita korxona hodimiga murojaat qilinadi.

3.3 Statistik usullar

3.3.1 Birlamchi ma’lumotlar bilan ishlashda statistik usullar

Ma’lumotlarni shakllantirish tartibiga ko‘ra ularni kodlashda mavjud dasturiy ta’minot to‘plami va mantiqiy nazorat dasturi yordamida xatolar minimallashtiradi

3.3.2 Boshqa statistik jarayonlar

Salmoq o‘lchov koeffitsiyentlarini belgilash uchun tayanch yil davomida ko’rsatilgan xizmatlar hajmi ma’lumotlaridan vaznlarni shakllantirish maqsadlarida foydalaniladi. Vaqt oralig‘i 2 yilni tashkil etadi. Xizmatlarning tayanch davri o‘tgan yilning dekabr oyi bo‘lib hisoblanadi. Dekabr oyi narxlarida xizmat ko’rsatishning o‘rtacha yillik tarkibini o‘xshash tuzilishga bog‘lash (muvofiqlashtirish) va o‘tish xalqaro amaliyotda qabul qilingan metodologiyaga mos keladigan tuzatish koeffitsiyenti yordamida amalga oshiriladi. Salmoq vaznlar tizimi har yili xizmatlar sohasi statistikasi ma’lumotlari asosida yangilanadi.

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari hisob-kitoblarini tuzishda oldingi oyga nisbatan tariflarning qisqa muddatli va uzoq muddatli (o‘tgan yilning dekabr oyiga, o‘tgan yilning mos oyiga, yil boshidan o‘tgan yilning mos davriga nisbatan) tarif indekslarining o‘zgarishi modifikatsiyalangan Laspeyres formulasidan foydalangan holda amalga oshiriladi.

3.4 Ma’lumotlarni taqqoslash

3.4.1 Oraliq natijalarni taqqoslash

3.4.2 Oraliq ma’lumotlarni baholash

3.4.3 Yakuniy statistik ma’lumotlardagi tafovutlar va boshqa nomuvofiqliklarni o‘rganish

3.5 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish tahlili

3.5.1 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqishni o‘rganish va tahlil qilish

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi bo‘yicha shakllantirilgan ma’lumotlar qayta ko‘rib chiqilmaydi. Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksini hisoblash uchun yangilangan salmoq vaznlar tizimini shakllantirish har yili amalga oshiriladi va yanvar oyidan hisoblash ishlarida foydalaniladi.

4. Amaliy yaroqlilik

4.1 Davriylik va o‘z vaqtidaligi

4.1.1 Davriylik

Ma’lumotlar tarqatishning umumiy tizimi talablariga mos ravishda Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksini hisoblash har oyda amalga oshiriladi.

4.1.2 O‘z vaqtidaligi

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi oylik ma’lumotlarini tarqatish Davlat statistika ishlari dasturi asosida MTUT tavsiyalarida keltirilgan muddatlar va ma’lumotlar chiqarish taqvimiga muvofiq keyingi oyning 5 kunida amalga oshiriladi.

4.2 Qiyosiylik

4.2.1 Ichki qiyosiylik

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi umumiy hisobda respublikaning iqtisodiy faoliyat turlari va xizmat turlari bo‘yicha shakllanadi. Statistik qatorlar ichki taqqoslash bilan tavsiflanadi.

4.2.2 Vaqt bo‘yicha qiyosiylik

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi oylik ma’lumotlari dinamikasi ketma-ketligi 2003 yildan mavjud.

2016 yilgacha Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi milliy tasniflagich tizimi bo‘yicha shakllantirilgan bo‘lib, 2016 yildan boshlab iqtisodiy faoliyat turlari tizimi asosida hisoblangan (NACE rev.2. asosida ishlab chiqilgan Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichiga muvofiq IFUT-2).

4.2.3 Sektorlar va sohalar o‘rtasidagi qiyosiylik

4.3 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish

4.3.1 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish jadvali

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi bo‘yicha shakllantirilgan va e’lon qilingan ma’lumotlar qayta ko‘rib chiqilmaydi.

4.3.2 Dastlabki va/yoki qayta ko‘rib chiqilgan ma’lumotlarni aynan shu toifasi bo‘yicha belgilash

Yakuniy ma’lumotlar tarqatiladi.

4.3.3 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqishni o‘rganish va tahlil qilish bo‘yicha olingan natijalarni tarqatish

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksiga oid uslubiy nizomga kiritilgan o'zgarishlar e'lon qilinadi

5. Qulayligi

5.1 Ma’lumotlar

5.1.1 Statistik ma’lumotlarni taqdim etish

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi ma’lumotlari “Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi” byulleteni shaklida, “Yillik statistik to‘plam”, “O‘zbekistonda transport va aloqa” va boshqa nashrlarda, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi rasmiy http://www.stat.uz veb-sahifasining “Narx va indekslar” https://stat.uz/uz/2-uncategorised/6599-narxlar-va-indekslar2 bo‘limida foydalanuvchilar uchun taqdim etiladi

Statistik nashrlar (ma’lumotlar)ning chop etilishi jadvali Davlat statistika ishlari dasturida aks ettirilgan. Statistik to‘plamlarda ma’lumotlar jadval shaklida taqdim etiladi.

5.1.2 Ma’lumotlarni tarqatish vositalari va shakllari

5.1.2.1 Bosma shaklda – Yangi nashr

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi to‘g‘risidagi oylik ma’lumot O‘zbekiston Respublikasi Ochiq ma’lumotlar portali saytida ham mavjud https://data.gov.uz/uz/datasets/10199

5.1.2.2 Bosma shaklda – Oylik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.3 Bosma shaklida – Choraklik byulletenlar

Statistik byulleten “Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari indeksi”

5.1.2.4 Bosma shaklda – Yillik byulletenlar

Chop etilmaydi.

5.1.2.5 Bosma shaklda – Boshqalar

Foydalanuvchilarning maxsus so‘rovlari bo‘yicha jadvallar.

5.1.2.6 Elektron shaklda - Byulleten yoki nashrlar

https://stat.uz/ru/ofitsialnaya-statistika/mezhdunarodnaya-statistika/formy-statkomiteta-sng

5.1.3. Ma’lumotlarni e’lon qilish jadvali

5.1.4 Bir vaqtning o‘zida e’lon qilish

5.1.5 So‘rov bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

O‘zbekiston Respublikasining “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonuni, “O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi” nizomi, statistik ma’lumotlarni tayyorlash va tarqatish ishlarini tashkil etish reglamenti va boshqa normativ xujjatlar asosida foydalanuvchilar so‘roviga asosan statistik ma’lumotlar o‘rnatilgan tartib asosida taqdim etiladi. Statistik ma’lumotlarni tarqatish yuridik va jismoniy shaxslarning yozma murojaatlariga, shuningdek, tomonlarning ikki tomonlama kelishuviga asosan statistik to‘plamlar, byulletenlar, tezkor ma’lumotlar bosma nashr yoki elektron shakldа ham amalga oshiriladi.

5.2 Metama’lumotlar

5.2.1 Konseptsiyalar, statistik qamrov, tasniflar, hisobga olish asoslari, ma’lumotlar manbasi va statistik usullar to‘g‘risidagi hujjatlar va ma’lumotlarni tarqatish

Ushbu veb-sahifada Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari narxlari indeksini shakllantirish bo‘yicha uslubiy nizomlar mavjud https://lib.stat.uz/uz/uslub-mater-uz/narxlar.

5.3. Foydalanuvchilarga yordam ko‘rsatish

5.3.1 Aloqa bog‘lash bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

9. Rejalar

9.1 Oxirgi

9.1.1 Takomillashtirish rejasi – Oxirgi takomillashtirishlar

Statistika kuzatuvlari vositalari (anketa va shakllari)ni takomillashtirish.

9.2 Umumiy

9.2.1 Takomillashtirish rejasi – Qisqa muddatli

Tashish va aloqa xizmatlari ta’riflari kuzatuvida xizmatlar nomenklaturasi ro‘yxatini kengaytirish.

9.2.2 Takomillashtirish rejasi – O‘rta muddatli

Kichik tadbirkorlik sub’ektlari hisobidan korxonalar qamrovini kengaytirish.

9.3 Moliyaviy

9.3.1 Takomillashtirish rejasi – texnik/moliyaviy ko‘makka talab – Qisqa muddatli

Moliyalashtirish har yili tasdiqlanadigan Statistika ishlari dasturi asosida amalga oshiriladi.

9.3.2 Takomillashtirish rejasi - texnik/moliyaviy ko‘makka talab – O‘rta muddatli

Aloqa bog‘lash uchun shaxs (shaxslar):

F.I.O.:	Umarov Muxtor
Lavozim:	Boshqarma boshlig‘i
Bo‘linma:	Narxlar statistikasi boshqarmasi
Idora:	O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi
Manzil:	Mustaqillik 63
Shahar/region:	Toshkent shahri
Mamlakat:	O‘zbekiston Respublikasi
Pochta indeksi:	100170
Telefon: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	998-71-202-80-36
Faks: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	
Elektron manzil:	m.umarov@stat.uz